МОТИВИ
към проекта на Закон за изменение и допълнение на
Закона за защита на потребителите

С предложения проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите (ЗИД на ЗЗП) се въвеждат изискванията на Директива (ЕС) 2023/2673 на Европейския парламент и на Съвета от 22 ноември 2023 година за изменение на Директива 2011/83/ЕС по отношение на договорите за финансови услуги, сключени от разстояние, и за отмяна на Директива 2002/65/ЕО (ОВ, L от 28.11.2023 г.), наричана по-нататък „Директива (ЕС) 2023/2673“.

Също така, с предложения законопроект се въвеждат изискванията на Директива (ЕС) 2024/825 на Европейския парламент и на Съвета от 28 февруари 2024 година за изменение на директиви 2005/29/ЕО и 2011/83/ЕС по отношение на предоставянето на повече права на потребителите в контекста на екологичния преход чрез по-добра защита срещу нелоялни практики и чрез по-добро информиране (ОВ, L от 6.3.2024 г.), наричана по-нататък „Директива (ЕС) 2024/825“.

I. Предвидените в законопроекта мерки могат да бъдат обособени в две основни групи, както следва:

1. Въвеждане в българското законодателство на Директива (ЕС) 2023/2673.

Директива (ЕС) 2023/2673 отменя Директива 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2002 г. относно дистанционна търговия на потребителски финансови услуги и за изменение на Директива 90/619/ЕИО на Съвета и на Директиви 97/7/ЕО и 98/27/ЕО, наричана по-нататък „Директива 2002/65/ЕО“. С Директива 2002/65/ЕО се установяват правила относно предоставянето на финансови услуги от разстояние и нейните разпоредби са въведени в Закона за предоставяне на финансови услуги от разстояние (обн. ДВ, бр. 105 от 2006 г., посл. изм. бр. 13 от 3.02.2026 г.).

Същевременно, с Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО, наричана по нататък „Директива 2011/83/ЕС“, се предвиждат правила, приложими за договорите от разстояние за продажба на стоки и предоставяне на услуги, сключени между търговец и потребител. Разпоредбите на Директива 2011/83/ЕС са въведени в Закона за защита на потребителите (Обн. ДВ. бр.99 от 2005 г., посл. изм. бр. 13 от 3.02.2026 г.). След влизането в сила на Директива 2002/65/ЕО бяха приети редица секторни и хоризонтални актове в областта на финансовите услуги, което доведе до значително припокриване и намаляване на нейната ефективност. От друга страна в областите, в които Директива 2002/65/ЕО все още се прилага, бързото технологично развитие на пазара и използването на нови финансови технологии създават качествено нови отношения, които не са регулирани. Тези предизвикателства оказват своето въздействие, като съществено намаляват ефективността, функционирането и практическото прилагане на съществуващите актове в областта на финансовите услуги. Очертават се няколко аспекта на посочения проблем:

- липса на съгласуваност и правна яснота между съществуващите актове на част от хоризонталното и секторното законодателство в областта на финансовите услуги.

Припокриване на разпоредби и колизия на актове при прилагане на общите правила за защита на потребителите с разпоредби на секторното законодателство в областта на финансовите услуги, което води до правна несигурност;

- защитата на потребителите, е затруднена от липсата на съгласуваност между хоризонталното и секторното законодателство за защита на потребителите в сферата на финансовите услуги;
- наличие на разпоредби, регулиращи вече остарели технологии;
- наличие на законодателен вакуум и неуредени аспекти при сключване на договори за предоставяне на финансови услуги от разстояние в резултат на използване на нови технически решения и на нови средства за комуникация, вкл. и онлайн. Появата на нови финансови продукти, увеличаване ползването на цифрови услуги и пазаруване по електронен път, създаването на нови, иновативни финансови решения имат редица специфики при комуникацията и сключването на договора;
- недостатъчното познаване и информираност на потребителите създава предпоставки за използване на нелоялни практики от страна на търговците с цел манипулиране на потребителите. Заблуждаващите и нелоялни практики касаят начина, по който се предоставя информацията (предоставяне на информацията в трудно четим формат, предоставяне на задължителната информация на различни нива, не предоставяне на съществена информация за рисковете, свързани с финансовите продукти и за правото на отказ от договора), използване на похвати за оказване на влияние върху решенията на потребителите. В резултат на това, съществено се нарушава и ограничава способността на потребителите да вземат свободни и информирани решения. Навлизането на новите технологии, мобилните устройства и други, създават нови модели на поведение на потребителите, използвани успешно от доставчиците на финансови услуги, за да убедят потребителите да възприемат нежелано и вредно за тях поведение;
- неосведоменост на потребителите за основните елементи и ключови характеристики на финансовите услуги. Недостатъчно ясни, разбираеми и съответстващи на новите средства за комуникация и договаряне правила относно задължението на търговеца за своевременно предоставяне на преддоговорна информация;
- недостатъчно познаване и упражняване на правото на отказ при договор за предоставяне на финансови услуги, сключен чрез средство за комуникация от разстояние, без значение от нейното естество. Правото на отказ е основно право на потребителите и в областта на финансовите услуги неговото познаване и използване е изключително важно поради сложния характер на самите финансови услуги, което допълнително се усложнява от начина на сключването им от разстояние, чрез различни по сложност и характеристики средства за комуникация.

Директива (ЕС) 2023/2673 създава нова правна рамка за защита на потребителите при предоставяне на финансови услуги от разстояние, и има за цел да преодолее проблемите, породени от съществуващото припокриване на разпоредби, от бързата цифровизация на пазара на финансови услуги, да увеличи и хармонизира защитата на потребителите в Европейски съюз, и да постигне по-високо ниво на защита за потребителите. Директива (ЕС) 2023/2673 има за цел да осигури защитна мрежа, осигуряваща минимално ниво на защита на потребителите при договорите за предоставяне на финансови услуги от разстояние, за които няма секторно законодателство на европейско ниво, и които не са обхванати от законодателството на Европейския съюз.

Предложеният законопроект въвежда изцяло изискванията на Директива (ЕС) 2023/2673. Предвид на това, че Директива (ЕС) 2023/2673 добавя нови разпоредби в

Директива 2011/83/ЕС по отношение предоставянето на финансови услуги от разстояние, която е въведена в Закона за защита на потребителите (ЗЗП), и предвид отмяната на Директива 2002/65/ЕО, законопроектът въвежда изискванията на Директива (ЕС) 2023/2673 в Закона за защита на потребителите. За целта, в глава четвърта на ЗЗП се създава раздел I "а" относно договори за предоставяне на финансови услуги от разстояние. Разпоредбите на този раздел съдържат следните изисквания по отношение на договорите за предоставяне на финансови услуги от разстояние:

- предоставяне на преддоговорна информация;
- право на отказ на потребителите от договорите за предоставяне на финансови услуги от разстояние и изключения от правото на отказ;
- задължение за предоставяне на подходящи разяснения относно предлаганите договори за финансови услуги;
- изискване към онлайн интерфейса на търговците, предоставящи финансови услуги онлайн.

В съответствие с Директива (ЕС) 2023/2673, законопроектът предвижда, че когато друг нормативен акт, с който се уреждат конкретни финансови услуги, съдържа правила относно предоставянето на преддоговорна информация, правото на отказ от договора или предоставянето на срок за размисъл преди сключване на договора, или предоставянето на подходящи разяснения на потребителите, за тези финансови услуги ще се прилагат разпоредбите на този нормативен акт по отношение предоставянето на преддоговорна информация, упражняване правото на отказ от договора и предоставянето на подходящи разяснения на потребителите.

Законопроектът укрепва правната рамка относно преддоговорната информация, и по-специално определя информацията, която трябва да се предоставя на потребителите преди сключване на договор за предоставяне на финансови услуги от разстояние. Тази информация включва информация за търговеца и предлаганите продукти, условия за правото на отказ, възможност за подаване на жалба, дължимата от потребителя цена (включително всички комисиони, такси, разходи и свързани данъци), информация относно последиците в случай на неизпълнение или забавено плащане и др. Преддоговорната информацията трябва да бъде предоставена по начин, който е лесен за четене и да е достъпна за потребителите с увреждания, включително и на тези с нарушено зрение. Съгласно чл. 59в, ал.2 от законопроекта, преддоговорната информация се предоставя на български, или и на български език

В съответствие с Директива (ЕС) 2023/2673, законопроектът предвижда, укрепване на правната рамка за правото на отказ от договорите от разстояние, сключвани онлайн, за да се улесни упражняването му. В контекста на нарастващо предоставяне на договори на потребители онлайн, в т.ч. и на финансови услуги, което прави потребителите по-уязвими към неясни или подвеждащи онлайн интерфейси, законопроектът предвижда при всички договори от разстояние, в т.ч. и за договорите за предоставяне на финансови услуги от разстояние, сключени онлайн, задължение за търговците да предоставят функция за упражняване правото на отказ от договора от разстояние, която трябва да бъде предоставена от търговеца, когато потребителят сключва договор от разстояние по електронен път.

В съответствие с чл. 3 от Регламент (ЕС) 2022/2065 на Европейския парламент и на Съвета от 19 октомври 2022 година относно единния пазар на цифрови услуги и за изменение на Директива 2000/31/ЕО (Акт за цифровите услуги), законопроектът

определя онлайн интерфейс като всеки софтуер, включително уебсайт или част от него, и приложения, включително мобилни приложения. По-специално за онлайн интерфейси се считат:

- уебсайтове на търговци;
- търговски мобилни приложения (смартфони/таблети);
- онлайн платформи или пазари;
- модули, интегрирани в социални мрежи или други цифрови пространства, позволяващи сключване на договори от разстояние.

В тази връзка, със законопроекта се създава нов член 52а в ЗЗП относно задължението за търговците за предоставяне на функция за упражняване правото на отказ от договорите от разстояние, което ще се прилага за всички договори, сключвани онлайн от потребители, в т.ч. и за договорите за предоставяне на финансови услуги от разстояние. Предложената нова разпоредба на чл.52а в ЗЗП предвижда, че при договори, сключени от разстояние онлайн, търговецът трябва да предостави на потребителите безплатно функция, която му позволява да упражни правото си на отказ безплатно. Търговците предлагащи договори от разстояние онлайн ще трябва да създадат в своя онлайн интерфейс функционалност за упражняване правото на отказ от договора, и да информират потребителите за функцията за упражняване правото на отказ от договора. Също така, търговците ще трябва да информират потребителите за съществуването и местоположението на техния онлайн интерфейс на функцията за упражняване правото на отказ.

Функцията за упражняване правото на отказ от договора от разстояние трябва да:

- се обозначава с думите: „*откажете се от договора тук“* или друг подобен недвусмислен израз, който е лесен за четене;
- се показва на онлайн интерфейса по видим начин, който е лесно достъпен за потребителите;
- бъде на разположение през целия период, през който потребителите имат право да се откажат от договора;
- предостави възможност на потребителя да изпрати онлайн изявление за отказ от договора, с което уведомява търговеца за решението си да се откаже от договора;
- е проектирана по такъв начин, че да позволява на потребителя лесно да предостави или потвърди своето име; подробна информация за договора, от който потребителят желае да се откаже и подробна информация за електронното средство, чрез което желае да получи потвърждението за отказ от договора;
- съдържа отделен бутон за валидиране отказа на потребителя от договора.

След попълване на онлайн изявлението за отказ от договора, търговецът трябва да изпрати на потребителя потвърждение за получаване на изявлението за отказ от договора на траен носител, което позволява на потребителя да подаде декларацията си за отказ чрез функция за потвърждение, обозначена четливо с думите: „*потвърждавам отказа“* или с подобен недвусмислен израз.

В съответствие с Директива (ЕС) 2023/2673, законопроектът предвижда задължение за доставчиците на финансови услуги да предоставят подходящи разяснения относно предложените договори за финансови услуги, които предоставят възможност на потребителя да прецени дали предлаганият договор и допълнителните услуги са съобразени с неговите потребности и финансово положение.

На следващо място, законопроектът съдържа изискване към търговците относно техния онлайн интерфейс, който трябва да бъде проектиран по такъв начин, че да не подвежда или да не манипулира потребителите, до които е адресирано предложението за предоставяне на финансовата услуга, или по какъвто и да е друг начин, който накърнява способността им да вземат свободни и информирани решения. При използване на онлайн интерфейс от търговците за предоставяне на финансови услуги, законопроектът въвежда забрана за използване на следните практики, които могат да манипулират потребителите:

- да повлияе на решението на потребителя относно начина на представяне на офертите, като например по-силно открояване на някои възможност за избор, в момента в който потребителите, трябва да вземат решение;
- многократно отправяне на искане към потребителите да направят избор за услуга, който вече е направен, например чрез показване на изскачащ прозорец, който може да наруши техния избор;
- да направи процедурата за прекратяване на абонамента за услуга по-сложна от процедурата за регистрация - настройка на онлайн интерфейса, при която процедурата за отказ от услугата е по трудна от тази за регистрация.

Предложените промени в раздел I и новият раздел I "а" от глава четвърта на ЗЗП са в резултат от задължението за предприемане на мерки за осигуряване прилагането на Директива (ЕС) 2023/2673. Предвид на това, че регулацията за предоставяне на финансови услуги от разстояние ще бъде уредена изцяло в ЗЗП, се предвижда отмяна на Закона за предоставяне на финансови услуги от разстояние. В тази връзка, са направени промени в следните нормативни актове, които съдържат позовавания и препратки към Закона за предоставяне на финансови услуги от разстояние:

- Кодекс за застраховането;
- Закон за платежните услуги и платежните системи;
- Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки;
- Закон за кредитите за недвижими имоти на потребители и
- Закона за потребителския кредит.

Предлаганите промени в посочените по-горе нормативни актове са по-скоро с технически характер и няма да имат пряко отражение върху заинтересованите страни, тъй като имат за цел заличаване на съдържащите се в тях препратки към Закона за предоставяне на финансови услуги от разстояние. Във връзка с необходимостта от създаване на условия за прилагане на новите изисквания в Закона за защита на потребителите са предвидени разпоредби относно връчването на заповедите на председателя на Комисията за защита на потребителите за преустановяване на нарушенията при продажбите онлайн, в т.ч. и при предоставянето на финансови услуги онлайн, и за връчване на актовете за установяване на административните нарушения и на наказателните постановления.

Изискванията на Директива (ЕС) 2023/2673 трябваше да бъдат въведени в българското законодателство в срок до 19 декември 2025г. Предвид на това, че въвеждането на директивата в националното законодателство следваше да стане в ЗЗП едновременно с въвеждане на изискванията на Директива (ЕС) 2024/825, чийто срок на въвеждане е по-дълъг и предвид на това, че Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1960 на Комисията относно дизайна и съдържанието на хармонизираното съобщение относно законовата гаранция за съответствие и на хармонизирания етикет за търговската

гаранция за трайност бе приет едва на 25 септември 2025г., законопроектът не беше изготвен до края на 2025г. и Европейската комисия откри процедура за нарушение № 2026/0019 по чл. 258 от Договора за функциониране на ЕС за неуведомяване в срок на Комисията за мерките за транспониране на Директива (ЕС) 2023/2673. Предвид закъснението за въвеждане на Директива (ЕС) 2023/2673, това трябва да стане в кратки срокове. Съгласно преходните и заключителни разпоредби на проекта, разпоредбите на закона относно предоставянето на финансови услуги от разстояние влизат в сила от 19 юни 2026 г. и ще се прилага за договори за предоставяне на финансови услуги, сключени след тази дата.

2. Въвеждане в българското законодателство на изискванията на Директива (ЕС) 2024/825:

Директива (ЕС) 2024/825 има за цел постигане на високо ниво на защита на потребителите и напредък в екологичния преход, чрез въвеждане на специални правила за борба с нелоялните търговски практики, които подвеждат потребителите и ги възпрепятстват да правят избор в полза на устойчивото потребление, като например практики, свързани с преждевременното излизане от употреба на стоки, заблуждаващи твърдения за екологосъобразност, предоставяне на подвеждаща информация относно характеристиките на продуктите и др. Въвеждането на специални правила, които да гарантират, че твърденията за екологосъобразност са справедливи, разбираеми и надеждни ще даде възможност на търговците да работят при еднакви условия на конкуренция, а потребителите да могат да избират продукти, които действително са по-добри за околната среда. Това ще насърчи конкуренцията и ще допринесе за създаването на екологично устойчиви продукти, като по този начин ще се намали отрицателното въздействие върху околната среда. Новите правила за борба с нелоялните търговски практики ще предоставят възможност на Комисията за защита на потребителите да предприема действия за предотвратяване на такива практики. За постигане на тези цели, с разпоредбите на Директива (ЕС) 2024/825 се изменят и допълват следните директиви, които са транспонирани в действащия Закон за защита на потребителите:

- **Директива 2005/29/ЕО** на Европейския Парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, Директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета (Директива 2005/29/ЕО) – целта на направените промени е подобряване на защитата на потребителите от заблуждаващи екологични твърдения и улесняване вземането на устойчиви решения, необходими за опазване на околната среда. Добавят се дефиниции на нови термини, касаещи устойчивостта на стоките и екологичните твърдения за стоките, като „твърдение за екологосъобразност“, „общо твърдение за екологосъобразност“, „маркировка за устойчивост“, „система за сертифициране“, „признати отлични екологични показатели“ и „трайност“. Посочва се изрично, че представянето на необосновани или недоказани екологични твърдения за стоките съставлява заблуждаваща търговска практика и се допълва черния списък с нови примери на нелоялни търговски практики, като използване на общи екологични твърдения („екологичен“ продукт, „зелен“ продукт и др.), когато липсват ясни и проверими доказателства и;

Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета текст от значение за ЕИП (Директива 2011/83/ЕС) – целта на направените

промени е да се разшири обхвата на задължителната преддоговорна информация за потребителите при договори от разстояние и договори извън търговския обект, като се добавят нови елементи като, устойчивост на стоката (дълготрайна употреба), актуализация на софтуер, наличие на възможност за извършване на ремонт на стоката и напомняне на наличието на законова гаранция.

Настоящата правна рамка за защита на потребителите не обезпечава защита срещу заблуждаващи търговски практики, свързани с устойчивостта на стоките по отношение на:

- предоставянето на надеждна информация относно устойчивостта на стоките (липса на информация и прозрачност относно наличието на резервни части и техните очаквани разходи, липса на информация за наличието на указания за ремонт на стоките и тяхната поддръжка);

- използването на заблуждаващи търговски практики, свързани с устойчивостта на стоките (екологични характеристики, преждевременно излизане от употреба, заблуждаващи твърдения за екологосъобразност).

Потребителите ежедневно са изправени пред проблеми, които възпрепятстват вземането на информирани решения за покупка и възможността да направят устойчив избор на потребление, като:

- липса на прозрачност относно устойчивостта на стоките и ограничени възможности за ремонт на стоките - при сравняване на различни стоки и при вземане на решение за покупка, потребителите не намират надеждна информация относно устойчивостта на стоките, която да ги улесни за вземане на информирано решение за покупка и да стимулира търсенето и предлагането на по-дълготрайни стоки. Потребителите срещат трудности при опит да ремонтират дефектните стоки поради липса на информация за наличие на възможност за извършване на ремонт, начина за извършване на ремонта, липса на информация за лицата, предоставящи услуги за ремонт на стоките и за наличие на резервни части и тяхната цена;

- наличие на заблуждаващи търговски практики, съдържащи неверни твърдения за екологосъобразност или устойчивост – много често потребителите се сблъскват със заблуждаващи търговски практики, съдържащи неверни твърдения за екологосъобразност на стоките. Въпреки, че потребителите желаят да допринесат за изграждането на устойчива и кръгова икономика, тяхното участие в екологичния преход се осуетява поради често срещани твърдения за екологосъобразност на стоките, които не са основани на проверими данни и доказателства. Често пъти търговците използват общи, неясни твърдения за екологичните характеристики на стоките, които не могат да бъдат доказани (не подлежат на проверка от независима трета страна или не са сертифицирани по надлежния ред), или твърдят, че цялата стока е екологосъобразна, въпреки че това се отнася само до определени аспекти на стоката.

- липса на ясни и общи стандарти за маркировка за устойчивост на стоките и за цифровите инструменти за предоставяне на информация за стоката - потребителите срещат трудности да се ориентират относно екологичните, социални или устойчиви характеристики на стоките и съответно да направят информиран избор. Етикетите, маркировките или други знаци, свързани с устойчивостта на стоките, понякога са недостъпни, необосновани и трудно разбираеми за потребителите. Липсата

на общи и ясни стандарти за достоверност и проверка на маркировките и етикетите, в т.ч. и за екологичните характеристики на стоките, затрудняват не само потребителите, но и търговците и контролните органи.

Предложеният законопроект транспонира изцяло изискванията на Директива (ЕС) 2024/825, като за целта се правят необходимите изменения и допълнения в глава втора, раздел I „Общо задължение за предоставяне на информация“ и в глава четвърта, раздел I „Договори извън търговския обект и договори от разстояние“ и раздел III „Нелоялни търговски практики“ на ЗЗП. С предложените промени се създава правна рамка за насърчаване на устойчивото потребление чрез:

- въвеждане на дефиниции на термини, касаещи устойчивостта на стоките и екологичните твърдения за стоките;

-повишаване информираността на потребителите и предоставяне на конкретна и ясна информация във връзка с устойчивостта на предлаганите за продажба стоки и;

- защита от заблуждаващи търговски практики, свързани с твърдения за екологосъобразност на стоките като общи твърдения за екологичните или социални характеристики на стоката.

Законопроектът въвежда дефиниции на нови термини, касаещи устойчивостта на стоките и екологичните твърдения за стоките. Въвеждат се следните дефиниции: „твърдение за екологосъобразност“, „общо твърдение за екологосъобразност“, „маркировка за устойчивост“, „система за сертифициране“, „признати отлични екологични показатели“, „трайност“, п„консуматив“, „показател на възможностите за ремонт“. Целта от въвеждането на тези дефиниции е да се създаде ясна правна рамка срещу подвеждащите „зелени“ и „еко“ твърдения и да се засили защитата на потребителите в контекста на зеления преход. Тези термини се използват често и свободно без ясни критерии, което води до подвеждане на потребителите при вземането на решения за покупна на стоки. С новите дефиниции се дават точни определения на използвани понятия, подкрепени с конкретна информация с цел да се забраняват неясни и общи екологични твърдения, които не могат да бъдат доказани, да се ограничи използването на екомаркировки без прозрачна сертификация и да се санкционират твърдения, които внушават подобрение на екологичното въздействие без доказателства. Така потребителите ще могат да се доверят на екологичните твърдения и да направят информиран избор, а пазарът да се изчисти от подвеждащи „зелени“ маркетингови практики.

В съответствие с изискванията на Директива (ЕС) 2024/825, законопроектът предвижда повишаване информираността на потребителите чрез разширяване съдържанието на задължителната преддоговорна информация в чл. 4 и чл. 47 от Закона за защита на потребителите, която се предоставя на потребителите, както при сключването на договори в търговския обект, така и при сключването на договори извън търговския обект и на договори от разстояние. Към задължителната преддоговорна информация се добавят следните нови елементи:

- напомняне чрез хармонизираното съобщение за наличието на законова гаранция за съответствие на стоките и нейните основни елементи, включително минималния срок на гаранцията от две години;

- наличие или липсата на търговска гаранция за трайност на стоките и напомнянето чрез хармонизиран етикет за наличието на търговска гаранция за трайност на стоките, когато се предоставя такава;

- информация за наличието, очакваните разходи и начина за поръчване на резервни части и информация за наличието на указания за ремонт и поддръжка на стоките;

- информация за наличие или липса на възможности за доставка на стоките, зачитащи околната среда;

- безплатни актуализации на софтуера на стоките, съдържащи цифрови елементи, цифрово съдържание и цифрови услуги.

Съгласно новите изисквания, търговците ще бъдат задължени да предоставят информацията за наличието на законова гаранция за съответствие на стоките чрез „хармонизирано съобщение“ за законова гаранция, а когато се предлага търговска гаранция за трайност на стоката без допълнителни разходи за срок над две години, търговците ще бъдат задължени да предоставят тази информацията чрез „хармонизиран етикет“ за търговска гаранция за трайност на стоката.

В съответствие с разпоредбите на Директива (ЕС) 2024/825, законопроектът предвижда защита от заблуждаващи търговски практики, свързани с твърдения за екологосъобразност на стоките, като: общи твърдения за екологичните или социални характеристики на стоката, без доказателства, или твърдения за целия продукт, когато се отнася само до една част от него; рекламиране на ползи или на бъдещи екологични резултати без проверими данни; представяне на характеристики, изисквани по закон като отличителни за стоката; липса на прозрачност относно сертифициране на маркировките за устойчивост на стоките; сравняване устойчивостта на стоките, вкл. с цифрови инструменти, без предоставяне на информация за метода и начина на сравнение на стоките. В тази връзка, изрично се посочва, че използването на такива твърдения съставлява заблуждаваща търговска практика. Допълва се черния списък на забранените нелоялни търговски практики в чл. 68ж от ЗЗП, с конкретни заблуждаващи практики, които се считат за нелоялни при всички обстоятелства. Това са нелоялни търговски практики, които заблуждават потребителите и ги възпрепятстват да вземат информирани решения за покупка, поради липсата на възможност да направят реална преценка относно качеството и дълготрайността на стоките и тяхната екологосъобразност.

В съответствие с разпоредбите на Директива (ЕС) 2024/825, в законопроекта са предвидени съответните административно наказателни разпоредби, за да се осигури спазването на новите изисквания относно твърденията за екологосъобразност на стоките, предлагани на пазара.

Предложеният законопроект ще даде възможност на потребителите да вземат информирани решения с цел насърчаване на устойчиво потребление и предотвратяване на практики, които нанасят вреди на устойчивата икономика и възпрепятстват правилния избор в полза на устойчиво потребление. Прилагането на законопроекта ще се отрази благоприятно на дълготрайната употреба на стоките и ще допринеса за намаляване на негативното въздействие на стоките върху околната среда.

Изискванията на Директива (ЕС) 2024/825 трябва да бъдат транспонирани в българското законодателство в срок до 27 март 2026 г. и да се прилагат от 27 септември 2026 г.

3. Други промени в Закона за защита на потребителите

С проекта на закон се предлагат изменения в ЗЗП, които са обусловени от приемането на Регламент (ЕС) 2024/3228 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2024 година за отмяна на Регламент (ЕС) № 524/2013 и за изменение на регламенти (ЕС) 2017/2394 и (ЕС) 2018/1724 по отношение на прекратяването на европейската платформа за онлайн решаване на спорове. Платформата беше създадена и поддържана от Европейската комисия като европейска платформа за подаване на жалби при онлайн потребителски спорове в ЕС, но поради ограничената ѝ практическа ефективност и ниска използваемост беше взето решение на европейско ниво за нейното закриване, което налага отмяна на свързаните с нея задължения в националното законодателство.

С оглед присъединяването на Република България към еврозоната и с цел осигуряване на правна сигурност, предвидимост и прозрачност на процесите, свързани с упражняването на контрол върху доставчиците на финансови услуги от разстояние и на всички търговци, които имат задължения по ЗЗП, се предлага глобите и имуществените санкции да бъдат посочени в евро. В тази връзка, се предлагат технически редакции в глава единадесета „Административнонаказателни разпоредби“ на ЗЗП.

II. Цели, които се поставят с приемането на законопроекта:

С приемането на проекта на ЗИД на ЗЗП се цели привеждане на действащата нормативна уредба в съответствие с разпоредбите на Директива (ЕС) 2023/2673 и на Директива (ЕС) 2024/825. Законопроектът си поставя следните основни цели:

1. постигане на пълно съответствие на националното законодателство с разпоредбите на Директива (ЕС) 2023/2673;
2. постигане на пълно съответствие на националното законодателство с разпоредбите на Директива (ЕС) 2024/825.

Наред с тези общи цели законопроектът си поставя постигането на следните специфични цели:

По цел 1: постигане на пълно съответствие на националното законодателство с разпоредбите на Директива (ЕС) 2023/2673 :

- подобряване на правната рамка за предоставяне на финансови услуги от разстояние чрез осигуряване на хармонизирани правила и съгласуваност между хоризонталното и секторното законодателство за финансовите услуги като се осигури прилагане на принципа „защитна мрежа“ за финансовите услуги и за продукти извън обхвата на специалното законодателство за финансови услуги;
- актуализиране на съществуващите разпоредби относно предоставяне на преддоговорна информация при договорите за финансови услуги от разстояние;
- подобряване на разпоредбите на ЗЗП относно правото на отказ на потребителите от договора от разстояние, в т.ч. и по отношение на договорите за финансови услуги от разстояние.

По цел 2: постигане на пълно съответствие на националното законодателство с разпоредбите на Директива (ЕС) 2024/825 :

- да се осигури възможност на потребителите да вземат информирани решения при покупка на стоки, които са устойчиви (насърчаване на устойчиво потребление);

- да се ограничи използването на заблуждаващи търговски практики, които възпрепятстват избора на устойчиви форми на потребление;

- да се осигури по-добро и кохерентно прилагане на законодателството за защита на потребителите.

III. Финансови средства, необходими за прилагане на новата уредба:

Не са необходими финансови средства за прилагане на новата уредба с предложения проект на ЗИД на ЗЗП. Предложените промени с проекта на ЗИД на ЗЗП не водят до въздействие върху държавния бюджет на Република България.

IV. Очаквани резултати от прилагането на новата уредба:

Очакваните резултати от прилагане на законопроекта са:

- предоставяне на по-висока защита на потребителите на финансови услуги от разстояние в съответствие с настъпилите технологични и законодателни промени и ;

- постигане на високо ниво на защита на потребителите и напредък в екологичния преход, чрез въвеждане на специални правила за борба с нелоялните търговски практики, които подвеждат потребителите и ги възпрепятстват да правят избор в полза на устойчивото потребление.

V. Съответствие с правото на Европейския съюз

Проектът е пряко свързан с въвеждане изисквания на **Директива (ЕС) 2023/2673 и на Директива (ЕС) 2024/825,** поради което е изготвен анализ за съответствие с правото на Европейския съюз. Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите е включен в Плана за действие за 2026 г. с мерките, произтичащи от членството на Република България в ЕС на Работна група 21 „Защита на потребителите“ към Съвета по европейски въпроси, като мярка № 174.

АНДРЕЙ ГЮРОВ

Министър-председател